

Motion till riksdagen 2025/26:1002

av **Magnus Jacobsson (KD)**

Svenskar som har försvarat Ukraina

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra regelverken respektive vidta åtgärder avseende svenskar som deltagit i försvaret av Ukraina, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Från politiskt håll är vi helt eniga i stödet till Ukraina. Detta har vid flera tillfällen visat sig vid omröstningar i riksdagen avseende såväl militärt och humanitärt som ekonomiskt stöd. Samtidigt har vi inte varit förberedda på konsekvenserna av ett aktiverande av EU:s massflyktsdirektiv eller för den delen på att stödja enskilda svenskar som känt sig manade att på ett mer praktiskt sätt bistå Ukraina. Särskilt komplicerat blir det när de som väljer att resa till Ukraina är eller har varit anställda i Försvarsmakten.

När Finland år 1939 angreps av Sovjetunionen tog regering och riksdag beslut som gjorde det möjligt för frivilliga att strida i Finland. Några liknande beslut har inte tagits gällande kriget i Ukraina, och detta trots den stora enigheten gällande Ukrainas rätt att försvara sig mot Rysslands olagliga angrepp.

På följande sätt beskrivs denna problematik i Officerstidningen (2023-04-11):

Trots att svenska politiker sagt att ”Ukrainas sak är vår” efter att Ryssland påbörjade sin fullskaliga invasion av Ukraina, är situationen inte som när Finlands sak var vår 1939. Då fattade den svenska regeringen ett beslut om att sätta upp en frivilligstyrka till finska vinterkriget. Enligt svensk lag (Svensk författningssamling 1996:930, sjunde paragrafen) får den som är anställd i Försvarsmakten inte utan tillstånd från regeringen tjänstgöra vid en utländsk försvarsmakt. Men hur Försvarsmakten ställer sig till att återanställa en som avslutat sin anställning, åkt till kriget i Ukraina som frivillig och sedan söker anställning i myndigheten igen, är i dag inte helt klart.

– Det är jättesvårt att bedöma och inget som i dag har prövats, säger Oscar Nelson, pressekreterare på Försvarsmakten.

Av ovanstående skäl bör regeringen vidta åtgärder för att tydliggöra regelverken angående svenskar som deltagit i försvaret av Ukraina, inklusive att tydliggöra vad som gäller vid återanställning.

Vid sidan av detta uppstår fler frågor som behöver hanteras. Med all sannolikhet kommer det att komma hem soldater som lider av PTSD. Hur ska dessa hanteras? Ska de få samma stöd som de svenskar som tjänstgjort på militära utlandsmissioner? En del kommer också att komma hem med fysiska skador. Hur kommer vi att hantera dessa personer?

Man kan givetvis hävda att enskilda personer har gett sig av på egen risk, men det som talar för att vi som land ska ta ett ansvar för dessa personer är flera. Dels finns en ökad risk att personer som deltagit i krig i värsta fall kan må så dåligt att de skadar sig själva och andra. Dels har vi därutöver ett moraliskt ansvar gentemot dessa personer utifrån att vi från politiskt håll tydligt markerat att Ukraina har rätt att försvara sig samtidigt som vi bistår landet med omfattande militära resurser för detta ändamål. Om då även enskilda personer väljer att personligen stödja landet så behöver vi som nation säkerställa att dessa får ett bra bemötande när de kommer hem.

Magnus Jacobsson (KD)